

Inserati se sprejemajo in velja tristoletna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, ne frankovana pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravišstvo (administracija) in ekspedicija na Dunajski cesti št. 15 v Medijati hiši, II. nadstropji.

SLOVENEC.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 " — "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je Florijanske ulice št. 44.

Izhaja po trikrat na teden in sicer v torek, četrtek in soboto.

Vabilo k naročevanju

„SLOVENCA“.

Po pošti prejemati velja pri trikratnem izhajanju list za celo leto . . . 10 gl. — kr.
„ pol leta . . . 5 " — "
„ četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji sprejemati:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
„ pol leta . . . 4 " 20 "
„ četrt leta . . . 2 " 10 "
Posamezne številke . . . — " 7 "

Za bogoslovce, dijake in učitelje:

Za četrt leta . . . 1 " 50 "
V Ljubljani na dom pošiljan velja 60 kr. več na leto.

V zadnjem četrtletju ostane še vse pri starem, tedaj se na „Slovenca“ naroča kakor pred.

List pošljemo vsem dosedanjim naročnikom. Kdor se ne misli naročiti, naj ga pošlje nazaj, ker ga sicer smatramo kot naročnika. Tudi prosimo tiste gospode, ki naročnine še niso poravnali, da bi to storili prej ko mogoče, da tudi mi poravnamo račun v tiskarni.

Naročnina se pošilja najceneje po poštnih nakaznicah (Postanweisungen).

Kdor je kaj na dolgu, naj vendar v tem času poravnava.

Vredništvo in opravišstvo.

Kranjski deželni zbor.

Naj rajši bi kar molčali o tem žalostnem zboru; srce nas boli, če se spominjamo tistih slovenskih poslancev, ki so toliko silili, da so prišli v ta zbor, zdaj pa klaverni in pobiti tam sedé, unajni svet pa se iz nas norčuje, kako lahko se damo v kozji rog ugnati. V petek je „Tagespost“, ko je zvedela, da naši

poslanci gredo v zbor, pisala: „no glejte, samo krepke besede, resnega obraza je treba, pa ti Slovenci na kolena padajo.“ Vključu takemu zasmehovanju, ki se bo še pomnožilo in razširilo, ni dr. Vošnjak prej miroval, da je naše poslance spravil v ta zbor, čeravno je tudi on podpisal lansko „izjavo“, kjer se omenja nepostavnost tega zbora, in da se hočejo narodni poslanci samo še tega zborovanja vdeležiti. Pa kar je, to je, popolnoma prezirati se deželni zbor ne dá, ker obravnava o naših zadevah. Toraj pričnimo s kratkim poročilom prve seje.

V soboto po slovesni maši zbrali so se poslanci v navadni zbornici. Iz ustavovercev so bili razun bolnega Dollhafa vsi navzoči. Mimogredé omenjamo, da so ustavoverci, ker je Dollhof bolan, komaj sklepčni. Ker je „Narod“ nedavno trdil, da „Nemci“ tudi lahko brez nas zborujejo, mora se ta trditev toliko omejiti, da so brez Dollhafa sklepčni le, ako so vselej vsi navzoči. Ker pa slučaj lahko ktereга zadrži, jasno je, da njih sklepčnost na eni sami niti visi. Od naših poslancev so manjkali štirje: dr. Bleiweis, Klun, Pakiž in dr. Zarnik. Prvi trije menda niso hoteli dane besede prelomiti, dr. Zarnik pa biva na Laškem in je prosil za odpust, ki se mu je v prvi seji dovolil. Čudno se nam je zdelo, videti kranjski deželni zbor brez dr. Bleiweisa! Še bolj čudno pa je to, da so slovenski poslanci zapustili dr. Bleiweisa, da nečejo posnemati njegovega izgleda, ne poslušati njegove besede. Od kdaj je pa dr. Bleiweis tako ob ves upliv prišel? Ali je lepo, starega boritelja in skušenega voditelja tako osamljenega pustiti? Ljudstvo maje z glavami in nič kaj se mu vse to ne dopada; ljudstvo hoče tudi vedeti, kaj

bodo slovenski poslanci za to dobili od vlade, da so se zopet uklonili, ter sebe in narod ponižali. Naj poslanci vendar govoré, sicer bo nezadovoljnost vedno bolj naraščala! — Preidimo zopet k poročilu.

Novi deželni glavar Thurn je pozdravil poslance v nemškem in slovenskem jeziku. Naglašal je spravo in porazumljenje med narodi, ter se spominjal cesarjevih besedi: „Naredite mir med mojimi narodi!“ Pozivljaj je poslance k skupnemu delu za blagor dežele. Njegov govor je naredil tudi med slovenskimi poslanci in med občinstvom dober in prijeten vtis. Sploh je simpatična že oseba novega glavarja. Med ustavoverci ni bilo mogoče boljšega najti. G. deželni predsednik je spregovoril nekaj besedi v imenu vlade. Ta je tudi kranjskemu deželnemu zboru doposlala vprašanja, kako on misli o sedajni dvojni upravi in kaj bi se dalo na njej zboljšati. Tudi ima zbor izvoliti štiri ude v reklamacijsko komisijo, ki bo reševala pritožbe zoper gruntno vcenitev. Volila sta se potem dr. Poklukar in Savinšek za reditelja, Dežman in Potočnik pa za verifikatorja. Slednjič so se volili štirje odseki.

Politični pregled.

V Ljubljani 26. septembra.

Avstrijske dežele.

V včerajšnji seji **kranjskega** deželnega zbora so narodni poslanci, njim na čelu Potočnik, izročili predlog o zidanju železnice iz Trsta v Loko. Upati hočemo, da se bo sprožilo tudi vprašanje o dolenjski železnici.

* V **dolenjeavstrijskem** deželnem zboru je deželni glavar dr. Felder povdarjal

Flavija.

Prizori krščanskega življenja iz četrtega stoletja.

A. Hurel, Pred. Vilinski.

IX.

. Doluere cruento
Dente lacerasti

(Dalje.)

„Sovražim lišpavost te cerkve“, je rekel okovidec teh stvari, Basilij, škof cesarejski. Tako daleč se je razstegalo, da papež prestrašen je prosil vlado ukaza, po katerem bi bili duhovščani nezmožni dedovati. To je nagibalo Eusebija, ki ni nehal, naj se je govorilo kar drago, da nebi skoposti nekterih duhovščanov bičal in osramotil rekoč:

„Kar obžalujem ni, da smo podvrženi takemu ukazu, ampak da smo ga zaslužili.“

Obrekovalstvo, ktero si ga je za tarčo izbralo, hodilo je svojo pot naprej. Skrivnostni lonec ki ga je videl priti Jeremija od polnoči, mislil si je sam pri sebi, še zmerom vre in njega valovi mečejo na me svojo grez. Pogani so se prašali, kak namen bi mogli imeti po-

gosti obiski, če ne skoposti. Celo zavistni kristjani in neredni duhovščani mu niso zanašali s podobnim pikanjem in toženjem.

Eno obdolženje pa je bilo vendar tako, da ga je pošteno ujezilo. Krive priče so ga obdolžile prešestva. Ta pot je mislil, da ne sme mirno trpeti prizadete mu sramote, obrnivši se na sodnijo. Eden dolžilcev je besedo nazaj uzméši odstopil; drugi je bil na tezavnico dejan. Tudi ta je preklical. Laž je šla za sedaj nemotena svojo pot in Eusebij se je zastoj branil.

Verjeli so mu, je rekel, ko je laž potrjavaj, zakaj mu sedaj ne verjamejo, ko jo preklicava? Seveda, bolečina raje na dan prižene resnico, kakor pa smeh. Kaj mi pa sploh očitajo. Da bivam v krogu devotk, to tirja poduk, ki mnoge poslušavce zanima, iz tega zanimanja pride zaupnost in to je vse. Torej se mi družega očitati ne more, kakor moj spol.

Neka groba zvijača bi ga bila pa kmali pripravila ob sodnijsko opravičenje. Na predvečer dneva, ko se je imel podati k cerkvemu shodu, mu je neka brezvestna roka uzela ob leko in na mesto nje podtaknila žensko. Tega

premira ne opazivši, ogrne se Eusebij zarano in tako obaljen stopi v zbor, kar je pri enih budilo krepak smeh, pri enih pa veliko nevoljo. Vendar njegova odkritosrčna beseda, s katero se je branil in raztresenost, ki mu je bila lastna, raztrgale sta nastavljeno mrežo.

Sovražniki njegovi sami sramovali so se tacihi pobalinstev. Toliko bolj so bili razjarjeni zaradi neke druge stvari.

Ako tudi so spreobrnjenke Eusebijeve svoje namere ali obljube samstva mnogako prikrivale in vsako dozdevanje samostanskega življenja od sebe odstranjevale, so ljudje vendar kmali spazili, da so nauzete pravega kristjanskega duha in da hočejo v duhu samstva živeti. Zoper to se vzdignejo velikoglasne tožbe, da se povsod razlegajo. Močno srditi mladi moške kričali so, da jim hočejo soproge in doto jemati. Kaj pa hočejo, tako so vpili, tisti od vshoda prišli tujci in njih pomagači, ki so tako zasedeni na to, da mlade dekleta k ostremu in otožnemu življenju zapeljujejo, pod katerim morajo omagati? Kako pokvarljiv upliv se polastuje celo teh, ki med svetom ostanejo! Kako bi si upale pokazati se, da

nemško stališče in rekel, da poskušnje vlade, napraviti mir med narodi, niso bile uspešne. Ustavoverni mož pa je pozabil dostavit, da so bili edino le njegovi pristaši krivi, da se porazumljeuje dozdej še ni doseglo.

V českem deželnem zboru se je deželni glavar knez Auersperg spomnil tudi pogorelega českega gledališča, ter obžaloval nesrečo. Česki listi imajo za svoj deželni zbor ravno tako malo simpatij, kakor mi za kranjskega. Tam kakor tukaj je večina slovanskega prebivalstva podvržena nemški manjšini. Tako se godi v dobi, ki jo imenujejo ustavoverci „česko dobo“ če je že „slovanska“ doba tako žalostna za nas, kakošna bo še le „nemška“?

Grof **Beust** je nedavno govoril z nekim časnikarjem, ter mu povedal, da se ustavoverci jako motijo, če mislijo, da so oni vrgli Belkredija in Hohenwarta. Kajti Hohenwarta so vrgli Ogri (in Bizmark?), Belkredi pa je odstopil zaradi drugih okolištin, večinom zunajno politiko zadevajočih. Če si toraj ustavoverci domišljajo, da oni ministre delajo in odstavljajo, so v veliki zmoti.

Vnanje države.

Amerikanci so tako razkačeni, na morilca Guitó-a, ki je predsednika Garfielda vstrelil, da nečejo trpeti, da bi se po kaznilnicah pital, ampak ga hočejo kar umoriti. Nedavno je vojak na straži nanj streljal, zdaj pa pravijo, da se je naredila cela zarota zoper njegovo življenje.

„Pol. Corr.“ hoče vedeti, da se prišledu v Gdanskem ni pretresavalo socialno vprašanje. Če to ne, potem je bilo gotovo turško ali vzhodno vprašanje na vrsti.

Na Laškem so politiki v velikem strahu, da ne bi se ponovila zveza nemško-avstrijsko-ruska, ker potem bi te tri velesile Italije pac ne potrebovale, in ta bi čisto osamljena ostala, ker se je tudi Francozom tako zamerila, da nekaj let ni misliti na prijateljstvo med Italijo in Francijo. Mogoče je, da so vladarji vendar nekaj zamerili Lahom ono sramotno obnašanje nad ostanki Pija devetega, ki se niti med kanibali in najgršimi divjaki ne zgodi, da bi namreč še pogreb ne bil oskrumbe varen. Kamor se zdaj laški kralj obrne in za prijateljstvo prosi, povsodi da hladno sprejmejo in le z ramami migajo.

Iz **Serbije** se poroča, da tudi sedanjo ministerstvo ne bo več dolgo na krmilu. S

preveliko poslušnostjo nasproti Avstriji in drugim državam si je ta vlada spodkopala zaupanje pri ljudstvu, ker jej očitajo, da s ponižanjem Srbije vendar ni pridobila prijateljstva Avstrije ampak le zaničevanje.

Izvirni dopisi.

Iz Idrije, 25. sept. V nedeljo dne 2. oktobra bode tukaj v farni cerkvi ob 9. uri dopoldan daroval zlato mašo vis. čast. gospod Ignacij Eržen, župnik v pokoji, kateri je bil rojen v Idriji 7. julija 1806. Novo mašo daroval je tukaj 20. sept. 1831. Služboval je gospod svoje dni v Tržaški škofiji v Istriji in sicer v Karkavceh in Laniščeh, skupaj 3 leta kot duhovni pomočnik in v Golacu kot župnik pa celih 33 let. Iz najizvrstnejšimi pohvalnimi pismi, zaradi njegovega neutrudljivega delovanja za blagor duš in izobraženost in omiko tamošnega zapuščenege ljudstva od duhovske in deželske gosposke odlikovan se je potem leta 1868. preselil v Ljubljano, kjer je bil v Križankih za duhovnika do meseca maja t. l. Upamo, da blagi gospod ostane do konca svojih dni med svojimi rojaki v Idriji.

Bog živi toraj še mnogo let našega vrliga zlatomašnika!

Iz Trsta, 24. sept. Pravijo, da ima vsak narod tako osodo in tako vlado, kakoršno zasluži. Da se primorskim Slovanom tako slabo godi, so menda tudi sami krivi. Žalostno je obnašanje naših občin, ki našega političnega nasprotnika barona Depretisa odlikujejo in se mu prilizujejo, da se mora njemu samemu že gnajusiti, ker on le predobro vé, da Slovencev nikdar ni ljubil. Ne pomaga nič, če prav Depretis misli, da je pravi Avstrijan, pa on je le laške krvi in ne more zatajiti svojega rodu. Zato se mu irredentovci čisto nedolžni ljudje vidijo, ali pa sploh ne verjame, da bi bili na Primorskem res kaki irredentovci. Naklonjenost namestnikovo pa porabijo Lahi v to, da Slovane zatirajo, kolikor morejo, posebno v tužni Istri. Zvesti slovanski živelj se zatira, lahonstvo se podpira, in vse to se godi pod Taafejevo vlado! Enacega nesmisla menda ni v nobeni državi. Toda ta stvar je vam tako že do siteda znana. Danes hočem besedo spregovoriti za narodne šole. Ljudsko štenje je pokazalo, da je v Trstu brez okolice 20.000 Slovencev, v resnici pa jih je še mnogo več, ker so se mnogi posli in drugi odvisni in raz-

narodeni ljudje zapisali za Lahe ali pa za Nemce. Ti Slovenci v mestu nimajo nobene narodne ljudske šole! Ali je potem čudo, da se Slovenci v Trstu tako hitro polaščijo? So otroci kranjskih staršev tukaj, ki ne znajo več besedice slovenske, dostikrat se še s starši ne morejo pogovoriti, če se ti niso še privadili laške govorice. Tako se v šolah polaščuje. Slovenci tudi premalo drže na svojo narodnost, ter se kar silijo med Lahe, če le nekaj besedic laških znajo.

Pa ne samo ljudska, ampak cela srednja šola v slovenskem jeziku bi v Trstu lahko cvetela. V mestu je 20.000 Slovencev, v okolici zopet 20.000, vsih toraj 40.000, in za te se že splača ustanoviti srednjo šolo. Naj bi se iz začetka ustanovila vsaj spodnja gimnazija. Če pa tega ne, naj bi se ustanovila taka kupčijska šola, v kateri bi se učenci učili deloma v slovenskim, deloma v laškem jeziku; nemščina pa naj bi bila za vse obligatni predmet. Pa kaj, saj se ničesa ni nadejati! Pisal je nekdo, da vladni mlini počasi meljejo, meni se pa zdi, da se je tisto kolo, ki bi imelo za Slovence mleti, čisto ustavilo. Enaka, kakor v Trstu, je na Goriškem in v Istri. Kdaj so Goričani že prosili, naj bi se na tamošnji gimnaziji napravile slovenske in laške paralele! Na Dunaji pa so sklenili, da se mora le nemščina v učencem v glavo vbijati, tako Lahom kakor Slovincem, in pri tem je tudi ostalo. V Istri bi tudi Hrvatom lahko dovolili eno hrvaško gimnazijo, pa tudi tam mora vse nemško biti! Tako je bilo, tako je in tako bo menda ostalo. Zato smo pa zmirom žalostni, ker si pomagati ne moremo, in nikogar nemamo, da bi se za nas tako krepko potegnil, da bi res kaj izdalo.

Iz Dunaja, 22. sept. Pred včeranjem t. j. 19. dne sept. je zborovala izredna glavna skupščina avstrijske planinske rudarske družbe pod predsedništvom grofa Wodzickega. Sošla se je v zasedenih sobanah deželske banke 31 delničarjev, ki so vsega vkup 23.500 delnic z 940 glasovi zastopali. Iz poročila upravnističnega sveta pozvemo, koliko in ktere fusijske, združivne in kupne pogodbe so bile od tega časa od kar je bila ta nova družba ustanovljena, sklenjene in da je bila za fusijo ali združenje 9.400.000 gld., za nakup Neuberg-Mariazelske železarije 3.200.000, za nakup Egidi-Kindbergske 2.000.000 gld. za Wienerbergske glavne fužine 10.125.000 gl., skupaj

so žive, vele, okrasotene, ko bi bile vpričo Flavije, Marcele, Blesile, ki nosijo temnikasto in prosto obleko, ki so razborne v vedenju in skromne v držanju? Ne, kajti bati se imele, da jih ljudje obrečejo kot prešerne in nesramne. Temno pokrivalo se razširja, gre od hiše do hiše, čez odlično mlado plemstvo. Kmalo bo ves Rim podoben samostanu, ali pa kateri onih tebahid, ki obljudujejo puščave Egipta, ki so ondi prav domače, toda nikakor ne primerne, da bivajo v mestih ali pod strehami palač.

Takim pritoževanjem je Eusebij, glavni toženec, odgovoril porogljivo:

„Kaj! svetli odraselki stare in rimske krvi, vi se bojite, da ne bi ta kri v vaših žilah usahnila? Ali se bojite, da nebi mogli nikomur zapustiti vašega junaštva in vaših kreposti? Vas stresa misel, da pojde svet pod zlo, če ne bo v vaših poganskih mestih dosti glasov, da bi kričali: kristjane levom? Ali je vaš strah v tem, da nebi obstal prst zgodovine pri nepopisani strani in da nebi mogel zapisati spomina slavnih činov vaših? Hodite pa učite se prej biti možaki, preden postajate možje. Bodite vredni sinovi, da bodete srečni očetje in

verjemite, da potlej možem ne bode manjkalo žena, ne mater otrokom. Nehajte z vašim zasramovanjem, kajti mi zakona ne sovražimo in ne razupivamo. Temveč ga hvalimo in čislamo, ker on device rodi. Kaj ne trgamo s trnja rož, iz ostrig pa biserjev? Kolikor lepši je sad zakona, toliko milši se nam zdi. Brez njega ni samstva“.

Ta poslednji stavek je bil posebno napérjen proti nekterim duhovščanom, apostelj nove besede ponavljajočim: zakon je pošten. Eden izmed njih, neki mlad svetnomiselsk, brhko počesan in odišavljen diakon mu je neprestano zabavljajal pismeno ali ustno, pa ni dobil drugega za odgovor, ko zaničujoče molčanje. Razsrjen čez to, da njegova nežna kožica ni dobila čutiti lévjih krempljev, gre po ulicah, dopadljivo pripovedujoč, kako da je Eusebija osramotivši ugnal, pri kateri povesti je njegove knjige z zobmi trgal. Vse maščevanje Eusebijevo je bilo v tem, da je pisal prijatelju:

Kaj mi če ta zali mnišček s tropom nakodranih duhovščanov? Zakaj se me znova podstopa, ako tudi se mu je umikati, z mojim

zaničevanjem pokritegu? Kaj pa ima zoper mene, da me grdi pri vretenih in koških in krepost zasramuje?

Drugi neprijatelji so pa krivičenja zares verjeli in teh pritožbe bile so še bolj silne. Take je Eusebij kar naravnost zagrabil in jim svojo misel povedal brez ovinkov:

„Jez nikogar ne napadam, je rekel, samo branim se; tožen sem in veliko mojih tožnikov je med vami. Kaj se mi očita? Da devištvo oznanujem in mu številnih ljubivcev pridobivljam? O, da bi znali govoriti resnico! O, prosim, dokažite mi to zločinstvo, naštevajte primere, zadušite me z dokazi! Rad bi prenašal vašo nevoljnost, ko bi videl take nasledke mojih govorov.“

„Nadelje se pritožujete, da jez device, ki se zakonu odpovedo, v njih sklepu potrjujem in celo od možitve odvrčam. Kaj se vam čudno zdi, da si zamore tista Boga izvoliti, ktera si zamore izvoliti človeka in da je še bolj dolžna zvestobo neumrljivemu ženinu, če jo je dolžna umrljivemu soprogu? Ah, kako sem nesrečen, da se meni to jemlje za zelo, v čemur ravno milost duhovstva obstoji, da

toraj 24.725.000 gld. potrebnih. Za pokritje ali izplačanje teh ogromnih svot stavi upravnistični svet glavni skupščini sledeče predloge, ki so bili vsi brez vse debate ali vgovarjanja jednoglasno sprejeti: Naj glavna skupščina sklene nadaljšno izdajo 150.000 delnic, z katerimi se ima izvirni temeljni kapital družbe povzdigniti na svoti od 30 milijonov gld. av. veljave, kakor to do sedaj veljavna pravila določujejo. Ravno tako je bil tudi drugi predlog, naj bi se sprememba pravil sklenila, tudi po nasvetih upravnistvenega sveta sprejet. Koncema se je še sklenilo: Naj se brž, ko bode visoka vlada v današnji seji sklenjeno spremembo pravil odobrila, nadalje 200.000 delnic vsaka po 100 gld. a. velj. izda in tako kapital na svoto od 50 milijonov a. velj. povzdigne. Delnice se morejo izdati proti temu, da se polno in v gotovem vplačajo bodisi nankrat ali v obrokih in naj upravnistični svet izdaje delnic tako napelje, da bode denarja za poplačanje dolgá fusioniranih družeb, za plačanje kupnine nakupljenih železarij in za poravnauje kolkovih in prenosnih pristojbin o pravem času zadosti na razpolaganje. Upravnistični svet se pooblasti in napoti, da na podlagi spremenjenih pravil vladno dovoljenje za izvrševanje izdaje delnic zadobi.

Tem sklepom naj se še pridene osnova avstrijske planinske rudarske družbe. Isti dan je imel namreč upravnistični svet imenovane družbe sejo, v kateri se je ustanovil osnovni odbor, v katerega so bili voljeni gospodje: Vladni svetovalec Hahn, Dr. Benischko, C. žl. Frey, Dr. Luggin, Karl Sarg in dr. žl. Schreiner.

Tem možem pripada torej naloga to velikansko nasnovano podvzetje vrediti.

Domače novice.

V Ljubljani, 27. septembra.

(Zakaj ni boja?) „Narod“ od nedelje nekoliko odgovarja na naš članek o „pasivni politiki“, in ker smo mi rekli, da se je on v odločilnem trenutku boja zbal, pravi on, da ne vidi „nobenega boja in nobene nevarnosti“. Se ve da, kdor se brez boja poda, ta potem ne vidi boja in nevarnosti. Ker so naši poslanci šli v zbor in se brezpogojno podali,

zato ni boja. Ako bi pa hoteli za naš narod kaj priboriti, morali bi se v boj podati, ker brez boja ni zmage. Ko smo tedaj mi pisali o „boju in nevarnosti“, mislili smo vsakako, da je treba tudi sedajni vladi resnico povedati, če hočemo kaj doseči, tega „boja in te nevarnosti“ pa so se ravno nekateri poslanci zbal, in zato „Narod“ zdaj se ve da ne more videti nobenega boja. Gosp. dr. Vošnjak nas tolaži zdaj, da bo prof. Kvičala izbojeval za nas narodne šole. Ker tega profesorja in njegove veljave in oblasti niti ne poznamo, zato je tudi ta tolažba jako slaba. Če ravnopravnost res dosežemo brez boja, potem je vse dobro, kakor pa dozda kaže, je malo upanja. Ministra Konrad in Pražek se ne ganeta, prvi se ne ozira na resolucijo dr. Vošnjakovo, drugi je pa na interpelacijo naših poslancev celo obljubil, da nam bo kmalo do pravice pomagal, pa do danes ni videti še ne sledu in tiru o njegovem delovanju. Tako slabotnega značaja še nismo videli na ministerskem stolu, kakor je ta Čeh dr. Pražek, ker podoba kaže, da ima vsak pisar več besede in veljave, ko on, ker najnižji uradniki si upajo, kratiti nam enakopravnost, minister pa k temu molči in sedi na svojem stolu. Ker stvari tako stojé, je pač umevno, da naše ljudstvo ne more biti zadovoljno. V Ljubljani ljudje godrnjajo in tudi na deželi, kakor razvidimo iz pisem, ki nam dobajajo. Če imajo poslanci kako zagotovilo od vlade v rokah, da bo kmalo bolje, potem naj to javno razodenejo, če pa tacega nimajo in sploh nobenega upanja, potem je bolje, da v opozicijo stopijo, kajti praznih obljub smo že toliko bolj siti, ker vidimo, kako vlada svoje sovražnike ustavoverce boža in gladi, ter oestro pazi, da se jim kak las ne skrivi. Zakaj pa je potem za naše prošnje tako gluha? Zato ker se nas ne boji, ker nas zaničuje, in ravno zato je bilo treba krepko na noge stopiti, dr. Vošnjak pa je mislil, da mora še nadalje klečeplaziti. Bomo videli, kakov uspeh bo to imelo! — To je naš resen odgovor na „Narodov“ članek, naš odgovor ni pisan „za kratek čas“, kakor „Narod“ meni, ker stvar je preresna. Zdaj je tako, kakor dr. Vošnjak hoče, če pa čez leto in dan ne bo nič drugače, kakor je zdaj, zamoremo dr. V—u črno na belem dati, da ne bo več tako, kakor on hoče.

(Pri zadnjem učiteljskem shodu) se je

seme devišstva sejem. Očitajte mi, da sem imenoval omožitev bogusvetih devic božji rop, pa zakaj ne tožite sv. Janeza kerstitelja ravno tiste hudobije? Kaj ni bil zaradi podobnega hudodelstva v ječo vržen. Rekel je: ne smeš. Ne smeš imeti družega žene. Če je on to rekel od žene človeka, zakaj jez nebi smel reči od tiste, ki je bila s Kristusom zaročena? Hvala bogu, med nami ni Heroda, bog hotel, da bi tudi ne bilo Herodiade!

Toda vihar še ni polegel. Preveč je bilo razburjenosti, ki so ga vzdržavale in znova naredile. V takem položaju bili so najmanj primerljivi velike pomenljivosti.

Prav bogata gospa, z imenom Indicije, je po odmrtnju zgubila hčer, ki je bila Eusebijeva pridruženka in kateri je tela mati veličasten pogreb napraviti. Vse mesto je vrelo tje kaj spremijati mrtvaški voz do rodbinske rakve poleg Apijeve ceste. Po rimljanskem običaju vodila je pogreb Indicija, obdana od najimennitnejšega plemstva. Žalost jo je spravila z uma. Tisti hip, ko je imela biti mlada mrtvica na veke zapečatená v grobu, čuti je bil zamolkel stok, Indicijo pa, da se je zgrudila. Bila je le omítica, toda porabili so jo, da so

med ljudstvom dražili mnenje, katero bi bila Indicija sama grajala.

„Lejte si no, so djali, mater, ki umira, ker so ji uropali hčer, ker so jo s postom in mrtvenjem umorili. To je delo onih samostancev, onih ljudobavnih ločincev, ki zakon in natoro črtijo do smrti, ki hočejo siloma družine razdeti. Ali ne bodo že iz našega ozidja pregnani? Kaj take studovite zalege ne bomo vrgli iz našega naročja? Zakaj jih ne kamenajo? Zakaj jih ne višknemo v Tiber?“

Eusebij, dobro vedoč, da na-nj-ga leti, ki se pa ni zadetega čutil, odgovoril je drugi dan:

„Ali čujete, kako da upije vse starešinstvo farizejsko, stranka bedakov? Ali vidite črt bagreno oblečene vlačuge? Ali ne čutite spohotnega vina, katero si ji do grla vzdiguje in katero jo nuda, da bljuje zasrambe, brezbožnosti, obrekovanja in bogoskrunstva? Daleč bodi od mene vsaka žaljivost; nikogar ne imenujem, če ne bom prisiljen! toda vsak, komur se ljubi naj vzame za se, kar kovem. Le za eno se jez brigam, za resnico.“

(Dalje prih.)

sklenila prošnja do slavnega naučnega ministarstva, naj se slovenski poduk na tukajšnji pripravnici še na več predmetov razširi. Zaradi združenja učiteljskih listov izrekla se je misel, naj se „Šola“ in „Popotnik“ približata in spojita s „Tovaršem“, kajti poslednji je najstarejši med njimi, ima zagotovljeno bitje in je dobro vredovan. Tudi v „Popotniku“ so dobri članki, pa bi ne postali nič slabiji, če bi izhajali v „Tovaršu.“ Sploh se misli, da se bo cela stvar razbila ob osebnostih.

(G. J. Žlogar) mestni kaplan pri sv. Jakobu, prijatelj in dopisnik našega lista, vrl domoljub in obče priljubljen gospod, je nagloma tako hudo zbolel, da se je bati za njegovo življenje.

(Semeniško vodstvo) naznanja, da se za bogoslovce prične šolsko leto v saboto 1. oktobra. Naj toraj vsi bogoslovci 1. okt. pridejo v semenišče in se svojim prednikom oglase.

(Šolstvo.) Kar je vedno več ljudskih šol, prihaja tudi zmiraj več mladine v šole srednje, manj v realke, ker jim so službe prenapolnjene, bolj pa v gimnazije, iz katerih se gre lahko v razne stanove, tudi v duhovski stan, kateri ponuja dokaj službovanja. Nekaj let vže je veri in cerkvi katoliški nasproten duh odvrčeval celó slovensko mladino od bogoslovja, ali — potreba uči moliti! Po drugih stanovih je služabnikov obilno; dajte jih tudi cerkvi! Mladenči so pripravi, in upati je, da se v prihodnje obračati prično spet bolj v cerkvene službe. Pomagati k temu mora poleg družine se vé tudi vlada ali država, skrbeti za to, da se po srednjih šolah vede ne razlagujejo v smislu veri in cerkvi nasprotnem. — Na gimnazijo se je v prvi razred nad 200 jih oglasilo, in v osmi razred jih dojde 30 do 40! Kdo je temu kriv? In še ti niso blage volje po želji starišev ali roditeljev posvetiti se stanu duhovskemu — kdo je spet temu kriv? Duh je, ki oživlja, pa tudi — ubija ali mori! — Osupnila je mnoge novica, da nagloma menjata spet svoji službi profesorja Fr. Šuklje, in A. Zeehe, da ta mora v Wiener-Neustadt nazaj, uni pa v Ljubljano, od kodar je pred nekaj leti bil pognan neutegoma. — Služba prof. Adamekova ima se še nastaviti. — Ker si niso upali pognati celó zmožnih mladenčev 50—60, poprosili so vladni šolski možje na Dunaju, da sme se na ljubljanski gimnaziji odpreti tretja paralelka v prvi šoli latinski, za katero dojde te dni nov začasni učitelj. Bridko bi bilo res mnogim, ktere v mlajših letih prigajajo v šolo, sedaj pa jih odganjajo, češ ni prostora, ni prostora!! —

(Vabilo.) Poúk v petji za gospode in gospodičine v čitalnici se prične 1. dne oktobra. Za gospode bo pevska šola vsak ponedeljek in vsako sredo ob 8. uri zvečer, — za gospodične pa vsak četrtek ob 7. uri zvečer. — Pevski vaje za moški zbor so, kakor dosedaj, ob torkih in petkih, vselej točno od 8. do 9. urn. — Kdor hoče pevsko šolo obiskovati ali pa vstopiti v pevski zbor, naj to stori v omenjenih dneh in urah v čitalnični pevski sobi v 1. nadstropji. K obilni udeležbi vabi čitalnični odbor.

(Slovstvo.) Pastyr duchovni v X. in XI. zvezku letošnjega tečaja podaja v vseh treh svojih razdelkih t. j. v pridigarskem, katehetovskem in posebej v znanstvenem toliko in tako izvrstnega blaga, da se ne more dosta pohvaliti. Razun pridig in homilij za vsakoršne priložnosti obravnava znameniti nauk o katekizmu po historični in liturgični strani, in kaže razmero med državo in cerkvijo po novih

postavah šolskih. V tretjem razdelku pojasnjuje iz pastirstva o zakonu in zakonskih, o svetem letu, potovanji v Rim ima ogovor prošta V. Štulca 4. jul. v jeziku českem, škofa J. Strosmajerja pri avdijski 5. jul. in odgovor sv. Očeta v latinskem, in latinski odpis na česko čestitko od Leona XIII. Sicer znamenjuje slovstvo ali literaturo cerkveno dokaj na drobno, kar dobro služi vzlasti duhovnikom slovenskim.

Razne reči.

— Novi bankovci. Dunajski časopis „Montags-Revue“ naznanja nove državne bankovce, ki bodo začeli se izdajati 1. oktobra. V tem naznanilu pravi, da le še dve barvi ste, ki jih ne morejo ponarejalci posnemati — rujavkaste in zelene; tedaj bodo novi bankovci le v dveh barvah, rujavi in zeleni izšli. Kar pa „M. R.“ pripoveduje dalje, da namreč na bankovcih zamoreta le dva veljavna jezika biti natisnjena (se vé da, nemški in ogerski); da ne morejo nobenega vzajemnega grba imeti, ker nobenega ni (mar bi ne mogel slavni ces orel eno glavo takraj, drugo ukraj Litave obratiti?) naj verjame vredništvo „M. R.“ samo, če boče, mi mu ne verjememo.

Odgovor na poslanico

gosp. Jožefa Kumárja od 12. t. m. v št. 102 „Slovenca“.

V svoji poslanici pripovedujete, kako neradi ste župan postali in koliko ste se trudili za odstop od iste službe; vse to je mogoče, in kar pripovedujete o zaupanju občine, posebno pa starašinstvu ob času volitve do vas, je vse res, kajti drugače bi ne bili izvoljeni za župana. Ko ste pa po preteku enega leta spoznali, da reč noče in ne more tako iti kakor bi bila mogla, sami dobro veste, zakaj ste odstópili od županovanja, in sicer ne „zarad družinskih in premoženskih razmer“, ampak menda zaradi kaj družega? Zavoljo tega ste se tudi branili izvolitve za župana; dobro se spominjam, kaj ste govorili proti nekterim možem, med katerimi sem tudi jaz bil, zakaj da ne morete dalje župan ostati, in kakšnih sredstev se raje poprimete, katere pa vam nočem na tem mestu očitati. Tudi trdite, da vas je starešinstvo prosilo, naj še dalje županujete; a ono ni vedlo vaših skrivnih razlogov, in se je vrh tega hotlo tudi izogniti brezpotrebni novi volitvi. Ko bi bili pa vi ob času volitve starašinstvu naznanili vzrok, vsled katerega ste se branili, bi vam ga bilo starašinstvo gotovo odstranilo, kakor ga je sedanjemu županu. Ali mar niste ob neki priliki rekli, da bi ne bili odstopili od županstva, ko bi bilo tako, kakor je sedaj? Teh par črtic sem pisal iz pravicoljubja, ne pa iz hudobije, kakor vi trdite, kajti drugače bi vas bil s par črkami zavrnil, ker niste prav razumeli mojega dopisa.

—n—

pravicoljub.

S tem naj bo reč dognana, ker za splošnje občinstvo nima posebnega pomena in zanimanja.

Vredn.

Katoliška bukvarna v Ljubljani

(stolni trg 6)

priporočuje sledeče šolsko blago, izdano po J. Lapajnetu:

Pisanke:

- 1) Pisanka za slovensko lepomisje (Slovenische Schönschreibheft) za vse stopinje ljudske šole velja 100 kosov 1 gl. 30 kr., posamič 2 kr.
- 2) Pisanka za nemško lepomisje (Deutsches Schönschreibheft) za vse stopinje ljudske šole velja 100 kosov 1 gl. 30 kr., posamič 2 kr.
- 3) Pisanka za slovensko pravopisje za nižji stopinji (Slovenisches Rechtschreibheft auf der

Unterstufe) velja 100 kosov 1 gl. 30 kr., posamič 2 kr.

- 4) Pisanka za nemško pravopisje na nižji stopinji (Deutsches Rechtschreibheft auf der Unterstufe) velja 100 kosov 1 gl. 30 kr., posamič 2 kr.
- 5) Pisanka za pravopisne in spisne vaje (Schreibheft für Rechtschreib- und Aufsatzübungen) velja 100 kosov 1 gl. 30 kr., posamič 2 kr.
- 6) Računska pisanka z naštevanko („enkrat eno“). (Te pisanke imajo 16 strani, 14 je za pisanje porabljenih.) Velja 100 kosov 1 gl. 30 kr., posamič 2 kr.
- 7) Domače naloge (Hausaufgaben) — pisanka s črtami 32 strani z modrim ovitkom in napisanim zavitkom velja 100 kosov 2 gl. 90 kr., posamič 4 kr.
- 8) Domače naloge (Hausaufgaben) — čista pisanka s podkladom (listkom z debelimi črtami), 32 strani z ovitkom in napisnim listkom velja 100 kosov 2 gl. 40 kr., posamič 4 kr.

Risanke:

- a) Za nižjo stopinjo:
 - 1) Prva risanka (Erste Zeichentheke). Priredjena po Grandauerju, I., II. in III. zvezek, (pike 1 cm. narazen) velja 100 kosov 3 gl. 10 kr.
 - b) Za srednjo stopinjo:
 - 2) Druga risanka (Zweite Zeichentheke). Priredjena po Grandauerju, IV. zvezek, (pike 2 cm. narazen) velja 100 kosov 3 gl. 10 kr., posamič 4 kr.
 - 3) Tretja risanka (Dritte Zeichentheke). Priredjena po Grandauerju, V. zvezek, pike 4 cm. narazen velja 100 kosov 3 gl. 10 kr., posamič 4 kr.
 - 4) Četrta risanka (Vierte Zeichentheke). Priredjena po Grandauerju, VI. zvezek, (brez pik, z razdeljenim okvirjem) velja 100 kosov 3 gl. 10 kr., posamič 4 kr.
 - c) Za višjo stopinjo:
 - 5) Peta risanka (Fünfte Zeichentheke) s čistim papirjem velja 100 kosov 3 gl. 10 kr., posamič 4 kr.

Domovinoslovje 12 kr.

Občna zgodovina 25 kr.

Nauk o gospodinjstvu 40 kr.

V katoliški bukvarni v Ljubljani

stolni trg šte. 6

se dobivajo sledeče nove knjige:

1. Razlaganje sv. rožnega venca za šmarnice in tudi vse druge čase s sledečim obsegom:

a) Zakaj imamo Marijo častiti, kako jo častimo sploh; kako jo častimo z rožnim vencem; kaj pomeni vera, Gospodova molitev, angelovo Češenje

b) premišljevanje petnajstih skrivnost veselega žalostnoga in častitega dela usmili se duš v vicah;

c) navadne molitve: jutranja, meddnevne, večerna; mašne, spovedne in obhajilne; lavretanske litanije; devetdnevica in tridnevica;

d) nekaj pesem: Mariji Devici rožnovenski in še deset drugih.

Knjiga se toraj, ne le za poduk in premišljevanje, ampak kot molitvenik vsaki čas lahko rabi.

Posebno bodi priporočena za bližnji praznik rožnega venca.

Čez vse pa bi najboljše služilo „Razlaganje sv. rožnega venca“ udom živega roženkranca, katerih je prav mnogo po Slovenskem. Kako marsikterokrat človek ne ve kaj premišljevat, zlasti če se mora ista skrivnost več dni zaporedoma moliti in premišljevat; iz „Razlaganja“ bi lahko vsak dovelj poduka dobil za se in za svoje soude.

Naj bi se toraj knjiga pri nobenem vengu živ. roženkranca ne pogrešala! Če je že ne more vsak ud za se imeti, naj bi jih imel vsak venec dvoje, troje, da bi si jih udje lahko drug drugemu posojevali. Stalo bi na pr. dvoje knjig ude enega venca le po 10 soldov, kar vendar vsak lahko premore.

Velja v pol platnu 75., v pol usnji 80 kr., vse v usnji 95 kr., in z zlatim obrezkom 1 gl. 15 kr. — Po pošti 5 kr. več.

2. Spovednik in njegova služba. Spisal Franc Kosec, župnik. Z dovoljenjem in posebnim priporočanjem prevzvišenega škofa Tržaškega.

Velja mehko vezana 1 gl. 20 kr. Po pošti 10 kr. več.

Prikrat se tu ponuja prečastiti duhovščini po Slovenskem knjiga, ki v domačem jeziku obdeluje vse potrebe, dolžnosti in lastnosti vrednem deljenji zakramenta sv. pokore.

Kjiga se posebno ozira na dejanski del in sicer obdeluje v I. delu: Spovedniku potrebna svojstva in lastnosti; v II. delu: Dolžnosti spovednika in spovedenca glede zakramenta sv. pokore, in v III. delu: Posebna pravila oziroma različnih spovedencev.

Cena je glede tvarine na 304 v 8° jako nizka.

3. Očenaš, t. j. Gospodova molitev v podobah, lepo v 60 cm. visoki in 51 cm. široki slikah razdeljenih.

Cena podobe same je 80 kr., po pošti 90 kr., v pozlačenem okvirju 3 gl., v zaboju 3 gl. 30 kr.

V zalogi imamo mnogo mašnih knjig, brevirjev raznega tiska in velikosti, molitvenikov, podob in podobic, rožnih vencev, križicev itd. Naročila na razne katol. časopise, knjige bogoslovne in druge se vedno sprejemajo in po moči naglo izvršujejo. Z besedo: Katoliška bukvarna izvršuje vsa naročila, da te niso katoliškemu stališču nasprotna.

Le še malo časa!

Samo za 8 gl.

pošljem vsakemu popolno jedilno opravo iz britanje srebra, in sicer teh le 51 krasnih reči:

- 6 nožev iz britanje srebra in angleškega jekla;
- 6 vilic iz britanje srebra prav močnih;
- 6 močnih žlic iz britanje srebra;
- 12 malih žlic za kavo iz britanje srebra;
- 1 močno veliko žlico za mleko, iz britanje srebra;
- 1 težko veliko žlico za juho, iz najboljšega britanje srebra;
- 2 krasna namizna svečnika;
- 3 lične kupice za jajca;
- 6 ličnih cizeliranih podčasnje;
- 1 lepo posodico za poper ali sladkor;
- 1 fino precejšilo za čaj;
- 6 podnožnikov iz stekla;

teh 51 reči vseh skupaj velja samo 8 gl.

Te reči so bile nakupljene v neki veliki tovarni za britanje srebra, ki je pa falirala, ter so prej veljale 40 mark. Dobri stojimo za to, da ostanejo te reči lepo bele.

Naročila proti poštenu podvzetju (Nachnahme) se točno izvršujejo, dokler imamo reči še kaj v zalogi; pisma naj se pošiljajo pod napisom:

Herrn M. Rundbakin,
Wien II. Hedwigsstrasse 4.

Vsakdo se lahko brez škode prepriča, kako po ceni in kako krasno je to blago, ker se poslano reči, ako niso všeč, v 10 dneh lahko pošljejo nazaj in prejeto denarje takoj povrne.

Le še malo časa!

J. Blaznikovi nasledniki v Ljubljani.